

Handleiding Catechisatiemethode Leer mij

15-17 jaar – deel 3

Versie 2020-2021

Inhoudsopgave

Inleiding	3
33. Gods geboden: De waarheid spreken (9 ^e gebod).....	5
34. Gods geboden: Niet begeren (10 ^e gebod).....	10
35. Gods geboden: Onmisbaar voor de prediking	14
36. Het genadeverbond	17
37. De genademiddelen: Het Woord	20
38. De genademiddelen: De Heilige Doop – algemeen	25
39. De genademiddelen: De Heilige Doop - kinderen.....	28
40. De genademiddelen: Het Heilig Avondmaal	31
41. Het gebed: De noodzaak	34
42. Het gebed: Aanspraak.....	36
43. Het gebed: Aanbidding	39
44. Het gebed: Gods leiding in je leven	42
45. Het gebed: Gods genade.....	44
46. Het gebed: Gods hulp.....	46
47. Het gebed: Verhoring	48
48. Het leven van een christen: Geloof, gebod, gebed	50

Inleiding

HHJO

Voor u ligt een handleidingdeel van de HHJO catechisatiemethode 'Leer mij'. Deze catechisatiemethode is ontstaan vanuit de behoefte aan een goede, didactisch verantwoorde en Schriftgetrouwe catechisatiemethode, die bruikbaar is binnen de breedte van de Hersteld Hervormde Kerk. Vanuit de betrokkenheid op de jeugd van onze kerk en de gevoelde noodzaak om helder en Bijbelgetrouw catecheseonderwijs aan hen te geven, heeft de HHJO het initiatief genomen om een nieuwe catechesemethode te laten ontwikkelen.

Het uitgangspunt van deze methode is de Heidelbergse Catechismus. Aan de hand van de drieslag geloof, gebod en gebed, die ook in de Heidelbergse Catechismus gehanteerd wordt, wordt in deze methode de geloofsleer behandeld. Voor een optimaal leerrendement is ervoor gekozen om de drieslag geloof, gebod en gebod elke drie jaar te herhalen. In de eerste drie jaar wordt de basis gelegd. De volgende cycli van drie jaar brengen verdieping aan.

Catechese richt zich op alle jongeren. Hier vallen ook de jongeren onder, die moeilijk leren. Bij het schrijven deze methode is ervoor gekozen om te schrijven op VMBO-niveau. Hiermee is deze methode toegankelijk voor de meeste catechisanten. Waar nodig kan de catecheet in zijn uitleg nog eenvoudiger uitleggen of juist verdieping aanbrenge, al naar gelang de behoefte van de groep die hij voor zich heeft.

Leerdoelen

Elk hoofdstuk in het werkboekje begint met de leerdoelen van dit hoofdstuk. Deze leerdoelen bepalen de focus van de les. In deze handleiding zijn bij elk hoofdstuk vragen opgenomen die na afloop van de catechisatieles gesteld kunnen worden om te toetsen in hoeverre de leerdoelen van de les behaald zijn.

De leerdoelen zijn op hoofd-, hart- en handenniveau geformuleerd:

- Het leerdoel op hoofdniveau gaat om kennis. Wat moet een jongere *weten* na deze catechisatieles?
- Het leerdoel op hartniveau gaat om geïnternaliseerde kennis. Wat moet een jongere zich na deze catechisatieles *beseffen*?
- Het leerdoel op handenniveau gaat om praktische kennis. Wat moet een jongere *kunnen* met de informatie die hij vanuit deze catechisatieles aangereikt gekregen heeft?

Door leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau te definiëren proberen we de geloofsleer zo dicht mogelijk bij de catechisant te brengen. Deze methode wil niet alleen bereiken dat er kennis in de hoofden van jongeren komt, maar wil hen ook aan het nadenken zetten over de betekenis voor hun eigen hart en leven. Met als doel dat zij de verkregen kennis ook in hun dagelijks leven gebruiken.

Het formuleren van leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau kan de indruk van maakbaarheid wekken. Dat is heel nadrukkelijk niet de bedoeling. Ten diepste worden alleen het hoofd, het hart en de handen bereikt, wanneer de Heilige Geest in de catechisant werkt en zijn of haar hart vernieuwt. In de catechese zijn we diep afhankelijk van Zijn werk. Tegelijkertijd mogen we in de hoop op en de verwachting van Zijn werk de middelen gebruiken om het hoofd, het hart en de handen van de catechisant te bereiken.

Leeropdracht

Elk hoofdstuk kent twee leeropdrachten. De ene leeropdracht betreft een vraag en antwoord uit de Heidelbergse Catechismus. De moeilijke woorden staan naast de vraag en het antwoord. De andere leeropdracht betreft een Bijbeltekst. Het is aan de catecheet om te kiezen welke leeropdracht hij laat leren. Hierbij kan het niveau van de groep meegewogen worden.

Catecheten die catechisanten graag vragen laten maken als huiswerk, kunnen daarvoor de verwerkingsvragen gebruiken die bij elk hoofdstuk zijn toegevoegd. Dit geeft de mogelijkheid om te toetsen of de catechisanten de stof van afgelopen week goed begrepen hebben en waar nodig kunnen onduidelijke punten nog verder uitgelegd worden. Het is ook mogelijk om de verwerkingsvragen in de catechisatieles te behandelen.

Reageren

Er is bewust gekozen om de handleiding bij deze catechesemethode digitaal aan te bieden. Dit biedt de mogelijkheid om de handleiding uit te breiden en te verbeteren. Heeft u een goede aanvulling op de handleiding, bijvoorbeeld een goed voorbeeld, een verwerkingsopdracht, een verhaal, een literatuurtip, of iets anders? Laat het ons weten, zodat wij dit mee kunnen nemen wanneer de handleiding bijgewerkt wordt. U kunt uw reactie sturen naar secretariaat@hhjo.nl.

33. Gods geboden: De waarheid spreken (9^e gebod)

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* wat God in het negende gebod verbiedt en gebiedt.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat wat ik zeg veel goed of kwaad kan doen.

Handen – kunnen

Ik *kan* mijzelf oefenen in het spreken van waarheid en in integer zijn.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 141:3:

Zet, HEER, een wacht voor mijne lippen;
Behoed de deuren van mijn mond,
Opdat ik mij, tot genen stond,
iets onbedachtzaams laat' ontglippen.

Binnenkomer

Het doel van de binnenkomer is om de spanning die dit gebod soms oproept, te laten voelen. Wij mogen niet liegen. De boer die liegt tegen de Duitsers is niet betrouwbaar naar de Duitsers toe. Maar als hij de waarheid spreekt, verradt hij de onderduikers, en is hij niet meer betrouwbaar naar de onderduikers die voor hun leven van hem afhankelijk zijn.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Eerlijk zijn

We beginnen met de stelling 'Ik ben eerlijk'

Laat alle jongeren die het met de stelling eens zijn, gaan staan.

De meeste jongeren zullen gaan staan.

Vraag hen die blijven zitten, waarom ze blijven zitten. Wat maakt dat ze niet eerlijk zijn?

Lees de volgende stellingen op.

Laat jongeren gaan zitten, wanneer de stelling op hen van toepassing is.

1. Ik heb wel eens iets vertelt wat niet helemaal waar is, omdat ik mijn huiswerk niet gemaakt had.
2. Ik heb wel eens tegen mijn ouders gelogen.
3. Ik heb mijn ouders wel eens niet vertelt waar ik was, omdat ik daar niet mocht komen.
4. Ik doe mij nooit beter voor, dan ik ben.
5. Ik doe wel eens vrolijk, wanneer ik dat niet echt ben.

Waarschijnlijk zit aan het eind iedereen.

Maak de koppeling met de les. Dat jullie zitten laat zien, dat dit gebod jullie wat te zeggen heeft.

Optie 2 – De ideale wereld

Maak groepjes van 2 tot 5.

Geef als opdracht:

Bedenk de ideale wereld. Hoe ziet die eruit? En vooral: hoe zijn de mensen in de ideale wereld? Hoe gaan ze met elkaar om?

Besprek na 3 tot 5 minuten de antwoorden die elk groepje geeft.

Maak vervolgens de koppeling met de les:

Waarom is het in de ideale wereld zo belangrijk dat iedereen de waarheid vertelt?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Spreekwoorden

In de Nederlandse taal zijn veel spreekwoorden en gezegden rondom leugen/tong. Schrijf de volgende spreekwoorden op een vel en hang vervolgens de vellen verspreid door de ruimte. Laat de jongeren in groepjes van 3 langs de vellen lopen en bedenken wat de spreekwoorden betekenen.

Spreekwoorden:

1. Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt ze wel. (= Leugens komen altijd uit)
2. Een leugentje om bestwil. (=een leugen met een goede bedoeling)
3. Leugens hebben korte benen. (=met een leugen schiet iemand niets op, na verloop van tijd komt de waarheid altijd naar buiten)
4. Eerlijk duurt het langst. (=een leugen komt op den duur altijd uit, maar de waarheid blijft altijd waar)
5. De tongen losmaken. (=aanleiding geven tot gepraat)
6. Een gladde tong hebben. (=goed kunnen praten, het goed kunnen uitleggen)
7. Een losse tong hebben. (=te veel babbelen)
8. Een tong als een scheermes. (=gezegd van iemand die venijnig uithaalt met woorden)
9. Het hart op de tong dragen. (=direct zeggen wat iemand denkt, ongeacht of dat slim is of niet)
10. Over de tong gaan. (=het onderwerp van gesprek zijn)

Optie 2 – Op zoek naar....

U hebt een stapel briefjes in uw hand (zie de bijlage).

Op elk briefje staat een vraag.

Er zijn steeds twee briefjes met dezelfde vraag.

Deel de briefjes willekeurig uit.

Laat de jongeren op zoek gaan naar de ander met dezelfde vraag.

Zodra ze elkaar gevonden hebben, gaan ze in gesprek over de betreffende vraag.

Wanneer ze een antwoord hebben gevonden, beslist u wat te doen.

U kunt ze laten opschrijven op een bord, u kunt ze ook achteraf in de groep bespreken.

Dit kunt u eventueel herhalen door nog eens de briefjes in een andere volgorde uit te delen.

Wanneer u meer dan 20 jongeren in de groep hebt, kunt u overwegen de vragen dubbel te printen, zodat er groepjes van 3 of 4 per vraag gemaakt kunnen worden.

Optie 3 – Alternatieve binnenkomers

De alternatieve binnenkomers kunnen ook als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat *verbiedt* God in het 9^e gebod?
2. Wat *gebiedt* God in het 9^e gebod?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom moet je voorzichtig zijn met je zegt?

Leerdoel handen – kunnen

1. Welke karaktereigenschappen vragen het 9^e gebod van jou?
2. Hoe kun je je daarin oefenen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Extra's

Briefjes voor de werkvorm Op zoek naar...

1

Wanneer geef je een 'leugentje om bestwil'?
Is dit perse verkeerd?

1

Wanneer geef je een 'leugentje om bestwil'?
Is dit perse verkeerd?

2

Corrie ten Boom is een vrouw die leefde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ze deed samen met haar familie mee aan verzetswerk. Op een moment kreeg ze een discussie met haar zus over onderduikers. Haar zus wilde namelijk niet liegen tegen de Nazi's, ook niet als ze zouden vragen naar onderduikers. Wat zou hierin de juiste keuze zijn?

2

Corrie ten Boom is een vrouw die leefde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ze deed samen met haar familie mee aan verzetswerk. Op een moment kreeg ze een discussie met haar zus over onderduikers. Haar zus wilde namelijk niet liegen tegen de Nazi's, ook niet als ze zouden vragen naar onderduikers. Wat zou hierin de juiste keuze zijn?

3

Waarom roddelen mensen? Heb je daar zelf ook wel eens aan meegedaan?

3

Waarom roddelen mensen? Heb je daar zelf ook wel eens aan meegedaan?

4

Reageer op de volgende stelling: de halve waarheid is ook een leugen.

4

Reageer op de volgende stelling: de halve waarheid is ook een leugen.

5

Lees Romeinen 3:11-14. Omschrijf in je eigen woorden wat hier staat. Geldt deze tekst voor iedereen?

5

Lees Romeinen 3:11-14. Omschrijf in je eigen woorden wat hier staat. Geldt deze tekst voor iedereen?

6

Mensen doen er heel veel aan om een goede indruk te maken. Ook op sociale media is dat heel duidelijk. Hoe kan je op sociale media zondigen tegen het 9e gebod?

6

Mensen doen er heel veel aan om een goede indruk te maken. Ook op sociale media is dat heel duidelijk. Hoe kan je op sociale media zondigen tegen het 9e gebod?

7

Veel jongeren hebben over iedereen een mening/oordeel. Over de docenten, over de kerk, over je ouders, over die éne uit je klas...
Wanneer had je een te snel oordeel over iemand?

7

Veel jongeren hebben over iedereen een mening/oordeel. Over de docenten, over de kerk, over je ouders, over die éne uit je klas...
Wanneer had je een te snel oordeel over iemand?

8

Wat doe je als je merkt dat iemand tegen je liegt of over je roddelt?

8

Wat doe je als je merkt dat iemand tegen je liegt of over je roddelt?

9

Sommige mensen zijn heel goed in het bedenken van smoesjes. Mag je smoesjes bedenken en gebruiken?

9

Sommige mensen zijn heel goed in het bedenken van smoesjes. Mag je smoesjes bedenken en gebruiken?

10

Welke dingen zouden er allemaal anders zijn in de wereld (of in jouw leven), wanneer iedereen het 9^e gebod zou houden?

10

S Welke dingen zouden er allemaal anders zijn in de wereld (of in jouw leven), wanneer iedereen het 9^e gebod zou houden?

34. Gods geboden: Niet begeren (10^e gebod)

Vooraf

Voor jongeren die met (seksueel) misbruik te maken hebben of hebben gehad, kan het onderwerp 'begeren' veel losmaken. Heb hier oog voor bij het geven van deze les.

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* het onderscheid tussen goede en kwade begeerten.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat de begeerten uit het hart voortkomen en nauw bij het vlees aansluiten.

Handen – kunnen

Ik *kan* tevreden zijn met wat God me heeft gegeven.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 119: 14:

Och, dat ik klaar en onderscheiden zag,
Hoe 'k mij naar Uw bevelen moet gedragen,
Uw wond'ren recht betrachten dag aan dag!
Mijn ziel druipt weg van treurigheid en klagen;
Ai, richt mij op, verander mijn geklag;
Wil, naar Uw woord, mij gunstig onderschragen.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Verlanglijstje

Je bent bijna jarig en een rijke oom vraagt je om een verlanglijstje. Zet alles er maar op, wat je wilt hebben, zegt hij. Geef jongeren 2 minuten om een verlanglijstje te maken. Geef een aantal van hen een beurt. Wat hebben ze opgeschreven?

Bespreek vervolgens de vraag: Mág je zo'n verlanglijstje maken? Of is dat begeren?

Ga de discussie aan waarom het wél of niet begeren is.

Verdiep de discussie door onderscheid te maken in *wat* er op je verlanglijstje staat. Kan het ene wat op je verlanglijstje staat wél begeren zijn, en iets anders niet?

Optie 2 – Tevreden zijn

Begin met de vraag: Wat heb jij nodig om tevreden te zijn?

Deze vraag kan als binnenkomer besproken worden in de groep.

Een andere optie is om de jongeren hun antwoord op het bord te laten schrijven, of op te laten schrijven op een post-it die ze op het bord plakken, waarna de opgeschreven antwoorden besproken worden.

Optie 3 – Werkvorm creatief

Begin met de groep met een woordspin.

Schrijf in het midden: '10^e gebod'.

Laat de jongeren daarna woorden noemen wat daarbij past.

Stuur in de richting van het persoonlijke:

wat kunnen wij leren van het 10^e gebod?

Na een aantal woorden te hebben verzameld, laat u de jongeren een gedicht of tekening maken bij het onderwerp. Benadruk dat ze dit voor zichzelf doen, zo komen de jongeren mogelijk tot een stukje persoonlijke toepassing.

Deze werkvorm is met name geschikt voor de jongeren die creatief zijn en graag bezig zijn.

Er zullen ook jongeren zijn die dit lastiger vinden.

Voor hen en voor degenen die snel klaar zijn, is er ook een woordzoeker beschikbaar.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Werkvorm herkenning

Hang in de ruimte een A, een B en een C op. U vertelt de casus met daarna 3 mogelijke reacties. (Indien mogelijk kunt u deze projecteren.) De jongeren proberen te peilen welke reactie in strijd is met het tiende gebod en gaan bij de bijbehorende letter staan. Zo leren de jongeren herkennen welke gedachten bij het tiende gebod horen en mogelijk kunt u hen helpen om de vertaalslag naar hun eigen leven te maken.

1. De nieuwste smartphone komt uit. Hoewel je eigenlijk nog een goedwerkende telefoon hebt, wil je toch graag deze telefoon hebben.
 - a. **Ik koop deze telefoon, iedereen zal jaloers zijn dat ik hem al heb!**
 - b. Ik heb nog wel een telefoon, maar deze telefoon heeft meer opties. Ik koop hem toch.
 - c. Ik koop deze telefoon gewoon, mijn ouders hebben toch geld zat.
2. Je komt regelmatig bij een klasgenoot van jou thuis. Je merkt dat zijn ouders veel voor de kinderen over hebben. Wat hij maar vraagt, krijgt hij.
 - a. Leuk dat hij van die gulle ouders heeft. Dat maakt zijn leven nu wel makkelijk.
 - b. Eigenlijk niet zo slim van die ouders. Zo leert hij nooit met geld om te gaan.
 - c. **Ik wou dat ik in zo'n gezin opgroeide.**
3. Die ene leuke gast/meid krijgt verkering met iemand terwijl jij verliefd op hem/haar bent.
 - a. **Elke verkering kan uitgaan. Misschien dat ik hem/haar binnenkort maar eens app. Hoe eerder het uitgaat, hoe eerder ik kans heb.**
 - b. Balen balen balen. Niet leuk. Het zal best wel een poos duren voordat ik hem/haar vergeten ben.
 - c. Heel erg jammer dit. Maar ja, de liefde kan je niet dwingen.
4. Op sociale media heeft bijna iedereen in de klas meer volgers dan jij.
 - a. Ach, ik hecht meer waarde aan echte vriendschappen.
 - b. **Ik ga heel veel leuke foto's en filmpjes plaatsen, dan heb ik binnenkort meer volgers.**
 - c. Zou ik niet leuk genoeg zijn?
5. Je hoort veel verhalen van de sportschool. Ook de foto's van bepaalde klasgenoten liegen er niet om: mooi lichaam.
 - a. **Wow dat ziet er goed uit. Ik wou dat ik dat lichaam had.**
 - b. Je kan wel zien waar diegene zijn tijd doorbrengt zeg, wat een spierbundels!
 - c. Misschien kan ik me ook eens aanmelden bij de sportschool. Mijn conditie valt nog wel wat te verbeteren.

Optie 2 – Tevreden zijn

Alternatieve binnenkomeer 2, tevreden zijn, kan ook als verwerkingsvorm ingezet worden.

Optie 3 – Verlanglijstje

Alternatieve binnenkomeer optie 1, verlanglijstje, kan ook als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat is begeren?
2. Wat is een verkeerde begeerte?
3. Wat is een goede begeerte?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is 'niet begeren' zo'n lastig gebod?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat vraagt God in positieve zin in dit gebod?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Extra's

P	J	N	V	E	R	L	A	N	G	E	N	S	K	Q	O	W	K
U	C	E	I	V	E	R	N	I	E	U	W	E	N	V	P	L	V
X	C	D	F	G	N	E	N	A	A	S	T	E	U	C	B	H	J
N	G	J	O	E	S	D	N	B	I	J	B	E	L	J	J	G	W
A	E	I	E	H	M	N	K	D	I	E	N	E	N	O	R	S	C
X	R	R	T	O	N	O	G	H	O	D	N	A	J	I	V	T	G
B	E	T	R	O	K	Z	N	E	D	O	B	E	G	N	F	N	L
R	C	S	E	R	P	E	R	S	O	O	N	L	I	J	K	I	I
D	H	L	E	Z	N	E	R	E	G	E	B	V	V	G	L	M	E
E	T	J	G	A	Y	R	P	M	L	H	C	R	N	E	E	M	F
O	I	V	E	M	Q	J	N	V	A	Y	C	Y	H	L	V	E	D
G	G	Y	B	E	G	G	M	F	H	A	E	S	Y	O	E	R	E
X	H	X	Y	N	P	T	D	S	U	D	Z	D	Y	O	N	M	K
O	E	Y	U	J	T	R	A	H	F	D	L	K	E	F	W	E	I
H	I	S	U	T	S	I	R	H	C	E	O	Q	A	R	W	E	C
K	D	T	U	D	D	C	X	R	R	B	J	N	I	A	E	R	D
E	Y	L	U	S	T	E	N	E	N	E	R	E	L	E	W	E	V
B	F	V	I	U	D	E	W	Y	K	N	E	N	N	I	B	N	H

- BEGEERTE
- BINNEN
- GEBODEN
- GERECHTIGHEID
- HEERE
- LIEFDE
- NIMMERMEER
- VERLANGEN
- WAAKZAAM
- BEGEREN
- CHRISTUS
- GEHOORZAMEN
- GOED
- LEREN
- LUSTEN
- PERSOONLIJK
- VERNIEUWEN
- WERELD
- BIJBEL
- DIENEN
- GELOOF
- HART
- LEVEN
- NAASTE
- STRIJDEN
- VIJAND
- ZONDE

35. Gods geboden: Onmisbaar voor de prediking

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat de scherpe prediking van de Tien Geboden noodzakelijk is om de zonden aan te wijzen en om de gerechtigheid in Christus te zoeken.

Hart – beseffen

Ik beseff dat God recht heeft op ons hele leven.

Handen – kunnen

Ik kan mijn leven toetsen aan de Tien Geboden.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 19:6:

Dus krijg ik van mijn plicht,
O God een klaar bericht.
Wat is 't vooruitzicht schoon!
Hij, die op U vertrouwt,
Uw wetten onderhoudt,
Vindt daarin groten loon.
Maar, HEER, wie is de man,
Die op 't nauwkeurigst kan
Zijn dwalingen doorgronden?
O bron van 't hoogste goed,
Was, reinig mijn gemoed
Van mijn verborgen zonden.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Gesprek over de prediking

Voer een groepsgesprek aan de hand van de volgende vragen.

1. Wanneer werd voor het laatst in een preek jouw zonden aangewezen op een manier, die bij jou binnenkwam?
2. Wat maakte dat het binnenkwam?
3. Wat heb je ermee gedaan?
4. Wat wil God ermee, wanneer Hij je zo door de prediking je zonden laat voelen?

Het mooie van deze opdracht is dat niet alleen de catechisant aan het nadenken gezet wordt, maar de catecheet ook inzicht opdoet in hoe/of de prediking overkomt bij de catechisanten.

Optie 2 – Goede preek

Stel de vraag: Wat is volgens jou een goede preek?

Ga vervolgens het gesprek aan over de plaats van de wet in hun antwoorden. Veel jongeren vinden een goede preek vooral een preek die praktisch is en hun levenswereld raakt. Het aanwijzen van hun zonde, met als doel om niet jezelf een beetje op te knappen, maar om zo alles uit handen geslagen te raken dat je Christus nodig hebt die je verlost, ontbreekt soms/vaak in hun omschrijving. Ga daar het gesprek over aan. Waarom is dat nodig?

Wanneer er onder jongere een bepaald soort evangelische gemeenten in trek is, zoals De Doorbrekers, Mozaiek, etc, kan een (fragment) uit een preek van zo'n gemeente genomen worden, en kan de vraag gesteld worden: Met alles wat we net besproken hebben, is dit een goede preek? Waarom wel/niet?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Geel/blauw

Bij deze werkvorm zorgt u dat iedere catechisant een geel en een blauw briefje heeft. Vervolgens noemt u de eerste serie stellingen. De catechisanten steken de briefjes omhoog: geel = eens, blauw = oneens. Indien u merkt dat er vertrouwen en openheid is in de groep, kunt u een tweede serie stellingen doen, die meer over persoonlijke vragen gaat. De keuze geel/blauw is bewust: rood en groen is vaak afkeurend/goedkeurend, terwijl met name bij de tweede serie vragen soms antwoorden niet goed of fout zijn.

Stellingen 1 – algemeen

1. God heeft recht op ons leven
2. Wij kunnen Gods geboden houden
3. Het is goed dat elke zondag de wet scherp wordt gepreekt
4. Een mens blijft altijd een zondaar
5. Christenen behouden altijd een 'klein beginsel' van de nieuwe gehoorzaamheid
6. Door de 10 geboden leer je naar Christus te kijken
7. Hoe meer je naar God groeit, hoe afhankelijker je van Hem wordt

Stellingen 2 – persoonlijk

1. God heeft recht op mijn leven
2. Ik wil naar Gods geboden leven
3. Ik heb de tien geboden nodig
4. Ik durf in de groep te delen welk gebod voor mij moeilijk te gehoorzamen is
5. Ik weet mijn persoonlijke vooruitzicht: hemel of hel

Optie 2 – Voorbeeldfiguren uit de Bijbel

N.a.v.: Zelfs de allerheiligsten, mensen als Mozes of Paulus, komen niet verder dan een klein beginsel.

Bespreek met elkaar een aantal figuren uit de Bijbel waarvan we weten dat ze kinderen van God zijn. Inventariseer een aantal namen. Bijvoorbeeld Mozes, Paulus, David, Noach, Abraham, Job, Petrus, Johannes de Doper.

Indien mogelijk schrijft u de namen op een whitebord.

Bespreek daarna een aantal dingen uit hun leven waaraan je kan zien dat ze een kind van God zijn.

Bedenk vervolgens ook dingen uit hun leven waaraan je kan zien dat ze nog steeds het 'kleine beginsel' van de nieuwe gehoorzaamheid hebben.

Heel goed is om dit af te sluiten met: wat zegt dit ons in de 21e eeuw?

Optie 3 – Prediking

Alternatieve binnenkomeer 1 of 2 kan ook als verwerkingsopdracht gebruikt worden.

Extra informatie voor de catecheet

Het is wellicht ook goed om een figuur als Johannes de Doper uit te lichten. David was duidelijk een kind van God én een zondaar. Dit voorbeeld wordt vaak gebruikt. Johannes de Doper zijn zonden zijn echter niet duidelijk beschreven. Laat de catechisanten daarom ook over zulke mensen nadenken. Wat zou voor hun een strijd geweest kunnen zijn? Dit is belangrijk, omdat zonden dan dichterbij kunnen komen. Niet voor iedere jongere staat een zonde als overspel (David) of verloochenen (Petrus) dichtbij.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom moet de wet scherp geprekeet worden?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat betekent het (voor jou) dat God recht heeft op heel jouw leven?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun je toetsen of je leeft naar Gods wet?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

36. Het genadeverbond

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat God in Zijn genade een verbond met mij aangaat.

Hart – beseffen

Ik beseff dat ik hierop moet antwoorden in geloof en bekering – wat God uit genade geeft.

Handen – kunnen

Ik kan pleiten op de beloften van Gods verbond.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 81:12:

Opent uwen mond;
Eist van Mij vrijmoedig,
Op mijn trouwverbond;
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Afbeelding van het Verbond

Toon een afbeelding (op de beamer, of uitgeprint) van een man die een vrouw ten huwelijk vraagt.
Bijvoorbeeld: <https://pixabay.com/illustrations/love-romantic-relationship-together-3581038/>

Maak groepjes van 2 tot 5.

Laat hen zoveel mogelijk overeenkomsten opschrijven, tussen de afbeelding en het verbond.

In één groep kwamen meer dan 20 overeenkomsten.

Denk aan:

- Trouw
- Liefde
- Af kunnen wijzen
- God die voor ons op Zijn knieën gaat
- Geen verdienste
- Nodig om ja te zeggen op het aanzoek
- Etc

Optie 2 – Doopkaart

Geef de week *voorafgaand* aan deze les de jongeren de opdracht mee om hun Doopkaart mee te nemen, of anders hun dooptekst op te zoeken. Sommigen zullen een aparte tekst meegekregen hebben. Anderen zullen de tekst van de preek op hun doopkaart hebben staan.

Laat jongeren hun dooptekst voorlezen.

Stel bij elk van hen de vraag: wat heeft deze tekst jou te zeggen? Heeft deze tekst, als je terugkijkt op je leven, betekenis voor jou?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Verbond

Alternatieve binnenkomeer optie 1, afbeelding van het verbond, kan ook heel goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 2 – Doopkaart

Alternatieve binnenkomeer optie 2 kan ook als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 3 – Kernwoorden omschrijven

Deze werkvorm test de kennis van jongeren over kernwoorden die deze les aan de orde zijn gekomen.

Schrijf op de volgende woorden steeds op een apart papier:

- Genadeverbond
- Belofte
- Eis
- Pleitgrond
- Verbondsvloek.

Hang deze papieren door de ruimte op.

Geef elke jongere 5 plakbriefjes (eventueel in groepjes).

Laat hen in eigen woorden opschrijven wat er bedoeld wordt met elk van die woorden en laat hen dat in stilte bij de woorden ophangen.

Bekijk en bespreek vervolgens of de woorden en de inhoud zijn over gekomen.

Optie 4 – denken, delen, uitwisselen

Verdeel de jongeren in 4 groepen.

Print de onderstaande vragen voor hen uit:

1. Waarom gaat God een verbond met mensen aan?
2. Hoe moet je op Gods beloften vertrouwen?
3. Wanneer gaat een verbondskind toch verloren?
4. Wat betekent pleiten? Waarvoor en waarom pleit je bij God?

Geef vervolgens elk groepje één vel.

Laat hen dan in 3 minuten een antwoord schrijven op de vraag die daar op het vel staat.

Na 3 minuten schuiven de vellen een groepje op.

De groepjes vullen elkaars antwoorden aan of spreken iets tegen.

Herhaal dit nog twee keer, totdat elke vraag bij elk groepje is geweest.

Daarna kunt u de vragen nog centraal bespreken.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Ben jij in het verbond?
2. Wat wil het zeggen dat God een verbond met jou heeft?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe moet jij het verbond wat God met jou gesloten heeft beantwoorden?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun je pleiten op de beloften van Gods verbond?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

37. De genademiddelen: Het Woord

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat het lezen en de prediking van het Woord een krachtig middel tot geloof en bekering.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat de Heilige Geest door het Woord mijn hart kan vernieuwen.

Handen – kunnen

Ik *kan* biddend en geconcentreerd naar het Woord en de preek luisteren.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 56:5:

Ik roem in God; ik prijs 't onfeilbaar woord;
Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord;
'k Vertrouw op God, door gene vrees gestoord;
Wat sterv'ling zou mij schenden?
Ik heb beloofd, wanneer G' in mijn ellenden
Mij bijstand boodt, en 't onheil af zoudt wenden,
Tot U, o God, mijn lofzang op te zenden,
Door ijver aangespoord.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Hoe vaak lees jij Bijbel

Maak vier kolommen op het bord:

1. (Bijna) nooit
2. Een keer per week of minder
3. Een paar keer per week
4. Elke dag

Schrijf erboven: Hoe vaak lees jij voor jezelf uit de Bijbel (dus buiten het Bijbel lezen aan tafel en op school om) .

Laat de jongeren naar voren komen en een streepje zette in de kolom die het beste bij hen past.

Ga hierover het gesprek met hen aan.

1. Wat vinden jullie van deze cijfers?
2. Wat maakt, dat jullie niet elke dag Bijbel lezen?
3. Wat kan jullie helpen om wél elke dag voor jezelf Bijbel te lezen?
4. Kun je behouden worden, wanneer je niet voor jezelf uit de Bijbel leest?

Optie 2 – Bijbellezen is moeilijk

Laat iedereen die het eens is met de volgende stelling, gaan staan:
Bijbellezen is moeilijk.

Geef beurten, zowel aan jongeren die zijn gaan staan, als jongeren die blijven zitten.
Stel vragen als:

1. Waarom vind je Bijbellezen moeilijk?
2. Wat helpt jou bij het Bijbellezen?
3. Welke hulpmiddelen zouden je nog meer kunnen helpen bij het Bijbellezen?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Hoe vaak lees jij Bijbel

Alternatieve binnenkomeer 1, hoe vaak lees jij je Bijbel, is ook goed in te zetten als verwerkingsopdracht.

Optie 2 – Bijbellezen is moeilijk

Alternatieve binnenkomeer 2, Bijbellezen is moeilijk, is ook goed in te zetten als verwerkingsopdracht.

Optie 3 – Kennismaking Bijbelstudievormen

Hang door de ruimte de diverse varianten van Bijbelstudies op (zie onder het kopje Extra).
Laat de jongeren in tweetallen langs de verschillende variaties lopen
en met elkaar bespreken waarom iets wel of niet bij hun past.

Indien dit beter bij de groep past, kunt u dit ook individueel laten doen aan de hand van het werkblad in de bijlage.
Inventariseer kort wat naar boven komt.

Laat hen, indien mogelijk, alvast oefenen met één van de Bijbelstudievormen.
Zorg in dat geval dat u een Bijbelgedeelte geprint op een papier meeneemt.
Grijp er eventueel in een volgende les kort op terug, om te kijken of de Bijbelstudie inderdaad werkt
en of jongeren hierdoor de Bijbel beter zijn gaan begrijpen.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom is het lezen van de Bijbel en het luisteren naar de prediking zo belangrijk?

Leerdoel hart – beseffen

1. Welk middel gebruikt de Heilige Geest om harten te vernieuwen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun jij geconcentreerd Bijbellezen?
2. Hoe kun jij geconcentreerd naar de preek luisteren?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Extra's

Diverse Bijbelstudiemanieren

Bijbelstudievorm 1

Zweedse methode

Lees een Bijbelgedeelte en voeg de volgende symbolen toe:

↑	iets over God
↓	iets over de mens
?	iets nieuws
!	iets wat niet begrepen wordt
→	iets om te gehoorzamen
+	<i>iets wat ik mooi vind</i>
-	<i>iets wat ik verdrietig vind</i>

Bijbelstudievorm 2

De één-vraag methode

Lees de tekst en geef antwoord op de vraag: Hoe leer ik de Heere hierin kennen?

Let op een aantal dingen:

- Wat doet de Heere hier?
- Wat is Zijn verhouding tot de mensen?
- Welke eigenschappen laat Hij hier van Zichzelf zien?

Bijbelstudievorm 3

Vier keer B

Lees het Bijbelgedeelte goed door en beantwoord de volgende vier vragen:

1. **Bedenken:** Wat wil ik leren van dit gedeelte?
2. **Bedanken:** Waarvoor wil ik de Heere bedanken?
3. **Belijden:** Wat wil ik aan God belijden?
4. **Bidden:** Waarvoor wil ik bidden?

Bijbelstudievorm 4

ABC'tje

Deze Bijbelstudiemethode is heel geschikt als persoonlijke voorbereiding op een gezamenlijke Bijbelstudie.

1. Geef het Bijbelgedeelte een titel
2. Kies uit het gedeelte het vers uit, dat het thema van het gedeelte het beste verwoordt. Schrijf dit vers op.
3. Schrijf in eigen woorden een gedachte uit het gedeelte op, die je erg heeft aangesproken. Noteer in een paar zinnen hoe je deze waarheid kunt toepassen.
4. Noem moeilijke punten. Schrijf alle dingen op, die je niet goed begrijpt, of waar je moeite mee hebt.
5. Schrijf in eigen woorden een samenvatting van het gedeelte, of de belangrijkste verzen. Houd je aan wat er staat en probeer niet vooruit te lopen op wat het betekent. Houd als vuistregel aan dat je vijf woorden per vers gebruikt. Niet als bindende regel, maar als hulp om niet te bondig om te omslachtig te zijn.

Wissel, wanneer je bij elkaar komt, wat je geleerd hebt uit en bespreek het. Probeer samen ook dieper op de betekenis van het gedeelte in te gaan.

Bijbelstudievorm 5

Abstracte kunst

Een vorm voor de creatieve mensen. Lees het Bijbelgedeelte goed door en let daarbij op details. Wat komt er in de tekst naar voren en welke symbolen, beelden en vergelijkingen passen daarbij? Maak vervolgens een tekening of gedicht waarin de boodschap van het Bijbelgedeelte naar voren komt.

Bijbelstudievorm 7

Kleur

Lees het Bijbelgedeelte aandachtig door. Zorg ervoor verschillende kleuren markeerstiften of potloden paraat te hebben. Geef vervolgens het Bijbelgedeelte verschillende kleuren:

- Geel = een opdracht
- Groen = een belofte
- Oranje = een waarschuwing
- Roze = favoriet of mooi
- Paars = een vergelijking

Bijbelstudievorm 6

Biddend lezen

Lees het Bijbelgedeelte als een gebed. Dit is met name geschikt voor de brieven, de psalmen en klaagliederen. Dingen in het Bijbelgedeelte dat je moeilijk vindt, kun je voor God brengen. Dingen waar de psalmist of briefschrijver voor bedankt, kun je beamen.

Bijbelstudievormen analyseren

Bijbelstudievorm 1 past wel/niet bij mij, want _____

Bijbelstudievorm 2 past wel/niet bij mij, want _____

Bijbelstudievorm 3 past wel/niet bij mij, want _____

Bijbelstudievorm 4 past wel/niet bij mij, want _____

Bijbelstudievorm 5 past wel/niet bij mij, want _____

Bijbelstudievorm 6 past wel/niet bij mij, want _____

Bijbelstudievorm 7 past wel/niet bij mij, want _____

38. De genademiddelen: De Heilige Doop – algemeen

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat de heilige doop de afwassing van zonden en geestelijke vernieuwing laat zien en bevestigt.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik door de doop apart gezet ben om Christus toe te behoren.

Handen – kunnen

Ik kan door de Doop ervan verzekerd zijn dat God mij genadig wil zijn.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 25:7:

Gods verborgen omgang vinden
Zielen, waar Zijn vrees in woont;
't Heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,
Naar Zijn vreêverbond, getoond.
d' Ogen houdt mijn stil gemoed
Opwaarts, om op God te letten;
Hij, die trouw is, zal mijn voet
Voeren uit der bozen netten.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Doopkaart

De alternatieve binnenkomer van hoofdstuk 36, de Doopkaart, kan ook bij dit hoofdstuk goed ingezet worden als binnenkomer.

Optie 2 – Stelling

Poneer de stelling: Wanneer je gedoopt bent, ben je dichter bij de zaligheid dan iemand die niet gedoopt is.
Laat jongeren die het met de stelling eens zijn, gaan staan.
Geef zowel voor- als tegenstanders van de stelling een beurt.

Probeer zo boven tafel krijgen dat de doop niet zalig maakt, maar dat de doop wél een voerecht is en veelbetekenend is.

Optie 3 – Waardebon

Neem een waardebon mee, bijvoorbeeld een VVV-cadeaubon, een restaurantcadeaubon, een bol.com bon, etc. Ga aan de hand van de volgende vragen het gesprek aan met de groep:

1. Wat is dit?
2. Wat kun je ermee?
3. Heeft dit pasje waarde?
4. Als de datum van dit pasje verlopen is, heeft hij dan nog waarde?
5. Wat laat dit pasje zien over de Heilige Doop?
6. Kan de Heilige Doop verlopen?
7. Hoe kun je de waardebon (beloften) van de Heilige Doop inwisselen?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Tekening

Bedenk een metafoor (beeld) wat weergeeft wat de doop voor jou betekent. Maak hier een tekening van.

De jongeren mogen na afloop hun tekening laten zien, en uitleggen wat ze getekend hebben.

Optie 2 – Quiz

Een korte quiz met verschillende soort vragen. Eerst 9 vragen over de lesstof, vervolgens 3 persoonlijke vragen. De manier van antwoord geven kan op verschillende manieren. U kunt ervoor kiezen om hen de antwoorden te laten noteren (met name bij de persoonlijke vragen kan dit fijn zijn). U kunt ook verschillende hoeken van de ruimte aanwijzen als A, B en C. De jongeren lopen dan naar het goede antwoord toe. Deze vorm levert soms spontane gesprekken op en geeft even wat beweging. Vult u dit in naar eigen inzicht.

Vraag 1: Wat was de reactie van de discipelen toen ze de opgestane Heere Jezus zagen?

- A De discipelen waren vol vreugde, verwondering en aanbidding
- B De discipelen waren verheugd, maar sommigen twijfelden
- C De discipelen dachten dat ze een spooksel zagen

Vraag 2: Welke opdracht gaf Jezus aan zijn volgelingen?

- A Ze moeten heengaan, onderwijzen en dopen
- B Ze moeten dopen, genezen en naar de Synagoge gaan
- C Ze moeten bezinnen, bijbel lezen en zonden belijden

Vraag 3: Waar staat bovenstaande opdracht in de Bijbel?

- A Genesis
- B De evangeliën
- C Openbaringen

Vraag 4: Door de doop word je zalig

- A Ja, daarom worden kleine kinderen al zo jong gedoopt
- B Ja, maar ook zonder doop kan je zalig worden
- C Nee, de doop is geen Zaligmaker

Vraag 5: Wat beeldt de doop uit?

- A Aan de afhankelijkheid van baby's kun je zien hoe afhankelijk wij van God moeten zijn
- B Aan het noemen van de Vader, Zoon en Heilige Geest kun je zien dat God drie-enig is.
- C Aan het water kun je zien dat onze zonden afgewassen moeten worden

Vraag 6: Wat belooft God in de doop?

- A Dat Hij ons schoonwast en vernieuwt door het bloed en de Geest van Christus

*B Dat God sommige mensen heeft uitverkoren
C Dat de kinderen bekeerd zijn*

Vraag 7: Wat is rechtvaardiging?
*A Mensen doen geen zonden meer
B Schoon zijn van zonden door Christus' bloed
C Vernieuwing door de Heilige Geest*

Vraag 8: Wat is heiligmaking?
*A Mensen doen geen zonden meer
B Schoon zijn van zonden door Christus' bloed
C Vernieuwing door de Heilige Geest*

Vraag 9: Wat betekent leven als een Koningskind?
*A Wanneer je in de hemel mag leven
B Wanneer je de stem van God hebt gehoord
C Wanneer je Hem liefhebt en breekt met je zonden*

Vraag 10: Ik twijfel ook wel eens aan Jezus' opstanding
*A Nee, nooit
B Ja, ik denk hier regelmatig over na
C Hier denk ik eigenlijk nooit over na, dus ik weet het niet goed.*

Vraag 11: Bij doopdiensten denk ik aan Gods beloften voor mij
*A Nee, ik vind het abstract
B Ja, doopdiensten spreken mij aan
C Ik begrijp niet wat mijn doop voor mij betekent*

Vraag 12: Je kan zeker weten dat je zonden daadwerkelijk afgewassen zijn (of: ik weet zeker dat mijn zonden daadwerkelijk zijn afgewassen)
*A Ja
B Nee
C Je hebt alleen momenten waarop je het zeker weet*

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Welke twee dingen laat de Heilige Doop zien?

Leerdoel hart – beseffen

1. Op welke manier zet de Heilige Doop jou apart?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waarvan verzekert de Heilige Doop jou?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

39. De genademiddelen: De Heilige Doop - kinderen

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet waarom het Bijbels is om kinderen te dopen.

Hart – beseffen

Ik beseff dat ik in Gods verbond ben opgenomen en daarom Hem toebehoor.

Handen – kunnen

Ik kan er troost uit halen dat ik als kind gedoopt ben.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 105:5:

God zal Zijn waarheid nimmer krenken,
Maar eeuwig Zijn verbond gedenken.
Zijn woord wordt altoos trouw volbracht,
Tot in het duizendste geslacht.
't Verbond met Abraham, Zijn vrind,
Bevestigt Hij van kind tot kind.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Verschillen kinderdoop/volwassendoop

Maak groepjes van 2 tot 5.

Laat de jongeren zoveel mogelijk verschillen opschrijven tussen volwassendoop en kinderdoop. Bespreek dit na in de groep.

Stel hierbij ook de vraag: Welk verschil vinden jullie het belangrijkste?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Op zoek naar de initiatiefnemer

Laat de jongeren doormiddel van een gesprek ontdekken, waarom de geloofsdoop onbijbels is.

1. Hoe oud zijn kinderen, wanneer ze in onze gemeente gedoopt worden?
2. Kunnen zij dan al naar God vragen?
3. Wie neemt het initiatief: God of het kind?
4. Wat is de *grond* waarop een kind gedoopt wordt? (verbond)
5. Hoef je, als je gedoopt bent, er ooit aan te twijfelen of God jou wel opzoeken wil?

Leg de antwoorden op die vragen eens, naast de geloofsdoop.

1. Wanneer wordt je bij geloofsdoop gedoopt?
2. Wat is de *grond* waarop je gedoopt wordt? (jouw geloof)
3. Wat staat er centraal bij de Doop? (jij met jouw geloof)

Optie 2 – Vragen bedenken aan ouders

Het doel is om de jongeren in gesprek te laten gaan met hun ouders over hun doop. Geef de jongeren pen en papier. Laat hen in twee- of drietallen vragen opstellen die bedoeld zijn voor hun ouders.

Stuur hen in het begin aan, door een aantal feitelijke gegevens te vragen.

- Wanneer zijn ze gedoopt?
- Welke dooptekst hebben ze meegekregen?
- Zijn ouders ook gedoopt?

Vervolgens kunnen de vragen ook meer richting gesprek gaan.

- Waarom hebben ouders ervoor gekozen hen te laten dopen toen ze zo jong waren?
- Wat maakte dat ze in de kerk gedoopt zijn waarin ze gedoopt zijn?

Let wel, sommige gezinnen zijn hier opener in als andere gezinnen.

Ook zijn er wellicht jongeren in die geen ouders meer hebben om het gesprek mee aan te gaan. In dat geval is deze werkvorm minder geschikt.

Optie 3 – Bijbel doorzoeken

Laat de jongeren bladeren door het Nieuwe Testament op zoek naar een aantal voorbeelden van mensen die gedoopt worden.

1. Wat staat erbij?
2. Werd alleen die persoon gedoopt, of werden er meerdere mensen gedoopt?
3. Wat was de sfeer rondom de doop?
4. Waarom wilden de personen gedoopt worden?

Inventariseer op een centrale plaats, zodat in beeld komt dat de doop inderdaad uitgevoerd werd, naar opdracht van de Heere Jezus.

Ook zal dan opvallen dat telkens hele gezinnen werden gedoopt.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom is het Bijbels om kinderen te dopen?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat betekent het dat je in Gods verbond opgenomen bent?

Leerdoel handen – kunnen

1. Welke troost geeft het je dat je als kind gedoopt bent?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Extra's

We vinden hiervan een bevestiging in het werk van kerkvader **Hippolytus (160/170-235)**. Tegenover christenen die nieuwigheden wilden doorvoeren verdedigde hij als presbyter in Rome de apostolische traditie. Over de dooppraktijk schrijft hij het volgende in *De Apostolische Traditie*:

"De dopelingen moeten zich uitkleden en eerst moet men dan de kinderen dopen. Als zij zelf kunnen antwoorden, moeten zij antwoorden. Als zij het niet kunnen, moeten hun ouders antwoorden of een familielid. Vervolgens moet men de volwassen mannen dopen en tenslotte de vrouwen, nadat zij hun haren hebben losgemaakt en hun gouden sieraden hebben afgelegd."

Origenes: (185-254) "De Kerk heeft van de apostelen de overlevering ontvangen, dat ook de kinderen gedoopt moeten worden" (Ep. Ad Rom. 5,9).

Polycarpus "Christus kwam om allen zalig te maken, allen, zeg ik, die door Hem in God worden wedergeboren (d.i. gedoopt), zowel zuigelingen en baby's als kinderen, jongelingen en ouderen" (Adv., Her. 2,22,4)

40. De genademiddelen: Het Heilig Avondmaal

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet waarom een gelovige het Heilig Avondmaal nodig heeft.

Hart – beseffen

Ik beseef dat het lijden en sterven van Christus en het geloof daarin nodig is voor de zaligheid.

Handen – kunnen

Ik kan mij voorbereiden op de viering van het Heilig Avondmaal.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 105:22 (en 24):

Zij werden daag'lijks begenadigd:
Met manna, hemels brood, verzadigd.
Gods hand bracht, in dat dorre oord,
Rivieren uit een steenrots voort.
Hij dacht aan 't geen Hij aan Zijn knecht,
Aan Abraham, had toegezegd.

(Die gunst heeft God Zijn volk bewezen,
Opdat het altoos Hem zou vrezen,
Zijn wet betrachten, en voortaan
Volständig op Zijn wegen gaan.
Men roem' dan d' Oppermajesteit
Om zoveel gunst, in eeuwigheid.)

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Post-it opdracht

Geef elke jongere een post-it en een pen.

Laat hen opschrijven: Wat roept het Heilig Avondmaal bij jou naar boven? (Eventueel te specificeren met: Waar denk jij aan bij het Heilig Avondmaal? Welk gevoel heb je erbij?)

Laat ze de post-its op het bord plakken.

Ga het gesprek aan over de antwoorden die opgeschreven zijn.

Door post-its te gebruiken is de opdracht wat anoniemer dan een woordweb, waardoor de uitkomst wat opener kan zijn dan wanneer je jongeren in de groep een beurt geeft. De catecheet krijgt met de opdracht inzicht in wat het Heilig Avondmaal aan gevoelens bij de jongeren oproept, en kan daarin in de rest van de les bij aansluiten of daarop ingaan.

Optie 2 – Persoonlijk

Stel de vraag: Wie van jullie zou – als dat zou mogen – *nú* aan het Heilig Avondmaal gaan?

Geef hen een beurt om te vertellen waarom ze hun hand opstaken.

Stel de groep de vraag: Wie van jullie zou later aan het Heilig Avondmaal *willen* gaan?

Geef een paar van hen een beurt, en laat vertellen waarom ze nu *wél* hun hand opsteken.

Geef een paar die geen van de twee vragen hun hand hebben opgestoken, en vraag hen waarom ze niet aan het Heilig Avondmaal zouden willen?

Optie 3 – Stelling

Poneer de stelling en laat jongeren reageren door te gaan staan als ze het *niet* met de stelling eens ben:

Stelling: *Iedereen die gedoopt is, hoort ook aan het Heilig Avondmaal te gaan.*

Ga het gesprek aan in de groep.

Bevraag degenen die het met de stelling eens zijn erop of dat voor hen een vanzelfsprekendheid is? Kortom, rekenen ze ermee dat bekering en persoonlijk geloof nodig is, iets wat niet iedere gedoopte automatisch heeft.

Bevraag degenen die het *niet* met de stelling eens zijn erop, of het niet te makkelijk is om als vanzelfsprekend af te blijven van het Heilig Avondmaal. Behoort iedereen die bij de Doop apart gezet is, zich niet te bekeren en een persoonlijk geloof te hebben?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Voorbereiding

Maak groepen van 2 tot 5 jongeren.

Laat hen opschrijven hoe je je op een goede manier voorbereid op het vieren van het Heilig Avondmaal.

Geef hen eventueel een tweede vraag hierbij, door ze alles op te laten schrijven waaraan je moet voldoen, om aan het Heilig Avondmaal te mogen gaan.

Ga hierover het gesprek aan.

Optie 2 – Persoonlijk

Alternatieve binnenkomeer 2, Persoonlijk, kan ook als verwerkingsopdracht ingezet worden.

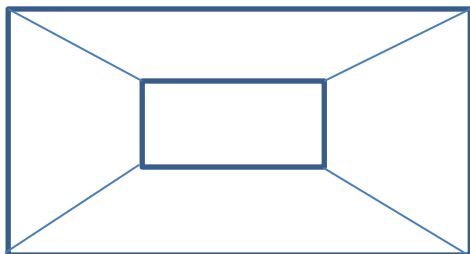
Optie 3 – Stelling

Alternatieve binnenkomeer 3, Stelling, kan ook als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 4 – Gesprek over vragen

Vragen in een groepje beantwoorden

Geef ieder groepje van 4 een blad wat er als volgt uitziet:

Laat de jongeren elk in één vak hun antwoorden schrijven. De drie vragen zijn als volgt:

1. Waarom zouden mensen aan het Heilig Avondmaal willen gaan?
2. Wat hebben belijdenis doen en Avondmaal met elkaar te maken?
3. Wat hebben wederkomst en Avondmaal met elkaar te maken?

Laat hen eerst de antwoorden in hun eigen vak opschrijven. Na een aantal minuten laat u hen in gesprek gaan en een gezamenlijk antwoord in het middelste vak formuleren. Wat denken ze, wat is een goed antwoord op de vraag? Dit kan achteraf in de grote groep besproken worden.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom heeft een gelovige het Heilig Avondmaal nodig?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat laat het Heilig Avondmaal zien, wat nodig is om zalig te worden?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe bereid je je op een manier voor op het Heilig Avondmaal?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

41. Het gebed: De noodzaak

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat het gebed nodig is om onze dankbaarheid jegens God te betuigen.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik om te kunnen bidden afhankelijk ben van de Heilige Geest

Handen – kunnen

Ik kan bidden op de manier die God van mij vraagt

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 34:3:

Zij sloegen 't oog op God;
Zij liepen als een stroom Hem aan.
Hij liet hen nimmer schaamrood staan,
En wendde straks hun lot.
Hij die door smart op smart
Gedrukt werd, zond tot God zijn beê;
Terstond verdween 't ondraaglijk wee,
Uit zijn benepen hart.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Tijdlijn tekenen

Geef alle jongeren een A4.

Laat ze een tijdlijn tekenen van een dag.

Laat ze deze tijdlijn onderverdelen in 24 blokken, voor elk uur een blok.

Laat ze vervolgens het aantal minuten intekenen op de tijdlijn, dat ze bidden.

Bij sommige jongeren zal de tijdlijn leeg blijven.

Bij anderen verschijnen hele kleine stipjes op de tijdlijn.

Misschien zijn er ook, die aangeven langer te bidden.

Deze opdracht kan ook op het bord uitgevoerd worden, door een tijdlijn op het bord te tekenen, en per tijdblok (0 min, 5 min, 15 min, etc) te laten reageren door hun vinger op te steken. Schrijf per tijdblok op de tijdlijn hoeveel jongeren gereageerd hebben.

Ga over de resultaten het gesprek aan.

Als bidden noodzakelijk is, klopt dat met de tijd die je aan bidden besteed?

Maak ook de verdiepingsslag: het gaat niet om kwantiteit (hoeveel tijd besteed je aan bidden), maar ook om kwaliteit (is je bidden echte omgang met de Heere, of een gedachteloos opsommen van wat hoort).

Optie 2 – Bidden is nodig

Maak groepjes van 2 tot 5.

Bespreek in de groepjes de volgende vragen:

1. Stel je voor dat je leeft in Syrië (vul hier als catecheet een land in wat in het nieuws is vanwege oorlog en honger). Waar zou je dan om bidden?
2. Zou je, als je in zo'n land woont, bidden echt *nodig* hebben?
3. Zouden wij, die leven in een land zonder honger en gevaar, bidden minder *nodig* hebben?

Bespreek de opdracht kort plenair na.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Bidden werkt

Deze opdracht vereist een open sfeer in de groep.

Stel de vraag: Wie van jullie heeft wel eens gehad, dat je bad en God verhoorde je gebed?

Geef een aantal jongeren een beurt.

Deel als catecheet zelf ook een ervaring.

Optie 2 – Echt nodig

Maak groepjes van 2 tot 3, of geef deze opdracht aan catechisanten om voor zichzelf te doen:

Schrijf op een blaadje: Welke dingen heb je echt nodig?

Geef na enkele minuten de volgende vragen erbij om te bespreken:

1. Bidt jij voor de dingen die je opgeschreven hebt?
2. Blijkt uit hoe vaak en hoe ernstig jij om die dingen bidt, dat je niet zonder die dingen kunt?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom is bidden nodig?

Leerdoel hart – beseffen

1. Kun je uit jezelf bidden?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun je bidden op een manier die God van je vraagt?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

42. Het gebed: Aanspraak

Vooraf

In deze les gaat het over God, Die Zich als Vader laat aanspreken. Voor sommige jongeren is een *vader* bedreigend, vanwege (seksueel) misbruik. Wees hier alert op.

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet waarom God Zich met Vader laat aanspreken.

Hart – beseffen

Ik beseef dat God hoog verheven is en tegelijkertijd heel dichtbij is.

Handen – kunnen

Ik kan God aanspreken met de verschillende namen waarmee Hij Zich bekend maakt in Zijn Woord.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 25:3:

Denk aan't vaderlijk meêdogen,
HEER, waarop ik biddend pleit;
Milde handen, vriend'lijk' ogen,
Zijn bij U van eeuwigheid.
Sla de zonden nimmer ga,
Die mijn jonkheid heeft bedreven;
Denk aan mij toch in genâ,
Om Uw goedheid eer te geven.

Alternatieve Bijbelstudie

Johannes 1

Lezen: Johannes 1:1-13

Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven. Johannes 1:12

Vragen bij het Bijbelgedeelte

1. Wie zijn de kinderen van God?
2. Hoe word je een kind van God?
3. Wat betekent het om een kind van God te zijn?

Toepassing

In het begin schiep God de hemel en de aarde en alles wat daarin is. Hij schiep ook de mens. Maar een paar bladzijden verder raakt God Zijn mens kwijt. De Heere laat het hier niet bij, maar zoekt Zijn mens op. Direct na de zondeval, maar veel meer met Kerst door Zijn Zoon te zenden. Iedereen die in Zijn Naam geloofd, mag terugkomen bij God. Als Zijn kind.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – God vergelijken met je vader

Geef alle jongeren een A4 (deze opdracht kan ook in groepjes)

Laat ze twee kolommen maken.

Laat ze in de ene kolom alle eigenschappen opschrijven, waarin God als Vader lijkt op hun vader.

Laat ze in de andere kolom alle eigenschappen opschrijven, waarin God niet lijkt op hun vader.

Bespreek dit plenair na.

Let op: Sommige kinderen komen uit een gezin waarin vader afwezig of, of waar een vader zijn kinderen mishandelt en/of misbruikt. Wees in zulke omstandigheden voorzichtig met het inzetten van deze opdracht.

Optie 2 – Van mijn vader kan ik dit vragen

Maak groepjes van 2 tot 5 en geef elk groepje een A4 en een pen.

Geef de volgende opdracht:

Schrijf zoveel mogelijk dingen op, die jouw (aardse) vader wél voor jou (zijn kind) doet, maar niet voor anderen (bijvoorbeeld je buurjongen) zal doen.

Bespreek dit plenair na aan de hand van de volgende vragen:

1. Welke dingen heb je opgeschreven?
2. Waarom doet je vader die dingen wel voor jou, maar niet voor een ander?
3. De Heere Jezus leert ons om in ons gebed God aan te spreken als 'onze Vader'. Zoals je van je vader dingen kan vragen, die hij alleen voor jou doet, omdat je zijn kind bent, zo wil God ons "om Jezus' wil" alles geven waar wij om vragen, als Zijn lieve kinderen. De catecheet kan hier eventueel het onderscheid van Calvijn inbrengen. Calvijn zegt dat we op drie manieren over God als Vader kunnen spreken:
 - a. God is onze Vader vanwege de Schepping.
 - b. God is onze Vader vanwege het Verbond
 - c. God is onze Vader, wanneer wij door het geloof verbonden zijn aan Zijn Zoon Jezus Christus.

Let op: Sommige kinderen komen uit een gezin waarin vader afwezig of, of waar een vader zijn kinderen mishandelt en/of misbruikt. Wees in zulke omstandigheden voorzichtig met het inzetten van deze opdracht.

Optie 3 – Waar is God?

Geef elke jongere een A4.

Laat ze zichzelf tekenen.

Laat ze vervolgens een rondje teken: Waar is God voor je gevoel? Dichtbij of juist ver weg?

Geef ze hier 1 a 2 minuten de tijd voor.

Bespreek de opdracht na. Ervaren jongeren God dichtbij of juist ver weg?

Leg de verbinding met het onderwerp van vanavond: God als Vader.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Introductieopdrachten

Van de introductieopdrachten zijn optie 1 en 2 ook te gebruiken als verwerkingsopdracht.

Optie 2 – Stellingen

Laat jongeren reageren op de volgende stellingen.

Laat ze gaan staan als ze het met de stelling eens zijn. Zijn ze het niet met de stelling eens, dan mogen ze blijven zitten.

Vraag bij elke stelling een paar jongeren die zijn blijven zitten, en een paar die zijn gaan staan, om uit te leggen waarom ze het met de stelling eens zijn of niet.

Stellingen:

1. Alleen als je bekeerd bent, mag je God aanspreken als Vader.
2. God is voor mijn gevoel ver weg.
3. Als ik om iets goeds bidt, zal God het geven.
4. God zorgt goed voor mij.
5. Wie weinig bidt, is geen kind van God.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom laat God Zich aanspreken met Vader?

Leerdoel hart – beseffen

1. Is God dichtbij of ver weg?

Leerdoel handen – kunnen

1. Welke namen van God kun je gebruiken wanneer je tot Hem bidt?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

43. Het gebed: Aanbidding

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* wat er met de werken, deugden en eigenschappen van God bedoeld wordt.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat het kennen en eren van God in gebed en leven voorop dient te gaan.

Handen – kunnen

Ik *kan* mijn gebeden en leven richten op de aanbidding van God.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 30:1:

Ik zal met hart en mond, o HEER,
Uw naam verhogen en Uw eer,
Dewijl Gij mij Uw bijstand boodt,
Mij optrokt uit den diepsten nood;
Zodat de vijand, in mijn lijden,
Zich over mij niet mocht verblijden.

Of Ps. 105:1:

Looft, looft, verheugd, den HEER der heren;
Aanbidt Zijn naam, en wilt Hem eren;
Doet Zijne glorierijke daân
Alom den volkeren verstaan,
En spreekt, met aandacht en ontzag,
Van Zijne wond'ren dag aan dag.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Tijdlijn

In dit hoofdstuk gaat het over het eren van God. God eren betekent Hem de hoogste plaats in je leven geven.

Geef alle jongeren een A4.

Laat ze een tijdlijn tekenen van een dag.

Laat ze deze tijdlijn onderverdelen in 24 blokken, voor elk uur een blok.

Laat ze vervolgens het aantal minuten intekenen op de tijdlijn, dat ze bidden.

Bij sommige jongeren zal de tijdlijn leeg blijven.

Bij anderen verschijnen hele kleine stipjes op de tijdlijn.

Misschien zijn er ook, die aangeven langer te bidden.

Deze opdracht kan ook op het bord uitgevoerd worden, door een tijdlijn op het bord te tekenen, en per tijdblok (0 min, 5 min, 15 min, etc) te laten reageren door hun vinger op te steken. Schrijf per tijdblok op de tijdlijn hoeveel jongeren gereageerd hebben.

Ga over de resultaten het gesprek aan.

Als God eren betekent dat je Hem de hoogste plaats geeft in je leven, eer je Hem dan wel, als je maar zo weinig tijd besteed aan bidden?

Optie 2 – Prioriteitenlijstje

Geef alle jongeren een A4 en een pen.

Stel de vraag: Wat heb jij *elke dag* nodig om gelukkig te zijn?

Laat ze alles opschrijven.

Stel: Je moet één dag zonder deze dingen doen. Je er drie kiezen, en alle anderen niet.

Welke drie zou je kiezen. Schrijf daar een sterretje voor.

Stel, dat je er maar één zou mogen kiezen. Welke zou je dan kiezen? Schrijf daar een uitroepteken voor.

Ga het gesprek aan: Wie van jullie had bidden overgehouden bij de eerste selectie, van drie dingen waar je niet zonder kunt (de dingen waar een sterretje voor staat)? En wie kiest voor bidden, als je maar één ding mag kiezen (uitroepteken erbij)? Praat erover door: als je zonder bidden kunt, *eer* je God dan wel? Want God eren betekent Hem als het hoogste in je leven hebben staan.

Optie 3 – Whiteboardopdracht

Leg 3 whiteboardmarkers klaar.

Laat de catechisanten naar voren komen en laat hen opschrijven wat voor hen het meeste bijzondere aan God is.

Ga hierover in gesprek.

Leg daarna uit dat het in het gebed noemen van wat ze opgeschreven hebben, aanbidden is.

Optie 4 – Groepsopdracht met briefjes

Maak groepjes van 2 tot 4 personen.

Geef elke groep 1 A4, die ze in 8en moeten scheuren.

Laat ze 8 dingen opschrijven die ze bijzonder en prijzenswaardig vinden aan God.

Laat ze daarna de briefjes op volgorde van belangrijkheid leggen.

Ga hierover het gesprek aan. Laat elke groep hun drie bovenste briefjes vertellen. En laat hen uitleggen waarom ze juist *die* bovenaan gelegd hebben.

Maak vervolgens de toepassing naar aanbidden.

Wanneer groepjes niet tot 8 dingen kunnen komen, ga dan ook het gesprek aan over wat dat zegt, als we zo weinig dingen weten die we mooi vinden aan God, en waarvoor we Hem willen aanbidden.

Optie 5 – Gebed uitschrijven

Geef elke jongere een A4.

Geef ze 10 minuten om een gebed op te schrijven.

Stel vervolgens vragen over aanbidden:

- Wie van jullie *begint* zijn gebed met God aanbidden?
- Hoeveel ruimte in je gebed heb je gereserveerd voor het aanbidden van de Heere?

Ga vervolgens het gesprek aan over de noodzaak van het aanbidden van de Heere: Hij is het waard.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Tijdlijn

De alternatieve binnenkomer 1, Tijdlijn, kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 2 – Prioriteitenlijst

De alternatieve binnenkomer 2, Prioriteitenlijst, kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 3 – Post-it opdracht

Maak twee kolommen op het bord: werken en deugden/eigenschappen.

Geef elke catechisant twee post-its.

Laat ze ieder voor zichzelf een deugd en een eigenschap van God opschrijven.

Laat ze deze op het bord plakken.

Ga hierover het gesprek aan.

Optie 4 – Zingen

Als een groep van zingen houdt, bespreek dan wat zingen en aanbidden met elkaar te maken hebben.

Laat de jongeren een Psalm of gezang noemen, waarin God aanbeden wordt.

Zing dit samen.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Noem enkele *werken* van God?
2. Noem enkele *deugden/eigenschappen* van God?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waar moet je je gebed mee beginnen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe geef je in jouw gebed de aanbidding aan God een plaats?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

44. Het gebed: Gods leiding in je leven

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat de komst van Gods Koninkrijk inhoudt.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik met het gebed om de komst van Gods Koninkrijk en het gescheiden van Gods wil God vraag om de leiding te nemen in mijn leven.

Handen – kunnen

Ik kan in het gebed mijn leven in de handen van God leggen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 71:12:

Gij hebt mij van mijn kindse dagen
Geleid en onderricht;
Nog blijf ik naar mijn plicht
Van Uwe wond'ren blij gewagen;
O God, wil mij bewaren
Bij 't klimmen mijner jaren.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Gods Koninkrijk of het Koninkrijk van satan

Maak groepjes van 2 tot 5 jongeren.

Geef elk groepje een A4 en een pen.

Laat ze het A4'tje in twee kolommen verdelen, door een streep middendoor te trekken.

Schrijf boven de ene kolom: rijk van God.

Schrijf boven de andere kolom: rijk van satan.

Vul de ene kolom met alle dingen die horen bij het rijk van God. De andere kolom met dingen die horen bij het rijk van de satan. Wees zo concreet mogelijk: dus niet algemene termen, zoals 'zonde', maar noem dan concrete zonden.

Geef na 3 tot 5 minuten de opdracht:

Lees de twee kolommen nog eens door.

In welke kolom pas jij het beste thuis? In het rijk van satan, of het rijk van God?

Bespreek de opdracht eventueel kort na in de groep.

Optie 2 – Woordweb

Schrijf op het bord: 'Uw wil geschiede'.

Laat de catechisanten alles opnemen, waaraan ze denken bij deze woorden.

Laat één catechisant alle antwoorden op het bord opschrijven

Ga het gesprek over de opgeschreven associaties aan en verwijst tijdens de les terug naar de dingen die opgeschreven zijn.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Gesprek op bezinningsniveau

Bespreek de volgende vragen:

1. Wat zou er in jouw leven veranderen, wanneer God het gebed 'Uw wil geschiedde zou verhoren'?
2. Wat zou er in de gemeente veranderen, wanneer God het gebed 'Uw wil geschiedde zou verhoren'?
3. Wat zou er in ons land veranderen, wanneer God het gebed 'Uw wil geschiedde zou verhoren'?

Optie 2 – Contrast tussen hemel en aarde

Maak groepen van 2 (tot maximaal 4).

Geef elke groep 1 A4.

Laat ze een streep van boven naar beneden trekken, zodat er 2 kolommen komen.

Laat ze boven de linkerkolom 'hemel' schrijven, en boven de rechterkolom 'aarde'.

Laat ze nu tenminste 6 dingen opschrijven uit de hemel, die op aarde anders zijn.

Bespreek de antwoorden.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat houdt de komst van Gods koninkrijk in?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat vraag je met het gebed 'Uw Koninkrijk kome' en 'Uw wil geschiedde'?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kun je in het gebed jouw leven in Gods handen leggen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

45. Het gebed: Gods genade

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat God zowel voor het lichaam als voor de ziel zorgt.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat ieder mens van genade moet leven en dat God graag Zijn genade betoont.

Handen – kunnen

Ik *kan* vrijmoedig bidden om Gods zorg voor lichaam en ziel.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 123:1:

Ik hef tot U, die in den hemel zit,
Mijn ogen op, en bid;
Gelijk een knecht ziet op de hand zijns heren,
Om nooddrift te begeren,
En 't oog der maagd is op haar vrouw geslagen,
Om hulp of gunst te vragen;
Zo slaan wij 't oog op onzen HEER, tot Hij
Ook ons genadig zij.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Aardse en geestelijke zegeningen

Geef elke jongere een A4.

Laat ze alles opschrijven (of tekenen), wat ze vandaag van de Heere gekregen hebben.

Help ze op weg door als voorbeeld *schoenen* en *tandpasta* te noemen.

Zeg dat ze tenminste 20 dingen op moeten schrijven.

Bespreek na 3 tot 5 minuten de resultaten.

Laat ze vervolgens het blaadje omdraaien.

Laat ze alles opschrijven (of tekenen) wat ze aan *geestelijke* dingen van de Heere gekregen hebben.

Bespreek de resultaten.

Wanneer de voorkant (aardse zegeningen) voller is dan de achterkant (geestelijke zegeningen), vraag de jongeren dan waardoor dat komt? Geeft God minder geestelijke zegeningen dan aardse? Of vinden zij de aardse zegeningen belangrijker dan de geestelijke zegeningen?

Optie 2 – Tekening

Geef de jongeren een A4 en een pen.

Geef de opdracht: God geeft heel veel. Teken het belangrijkste wat Hij jou geeft.

Geef hen 5 minuten.

Geef een paar jongeren een beurt, door hen hun tekening te laten zien en te vertellen wat ze getekend hebben, en waarom dat voor hen het belangrijkste is wat God hen geeft.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Aardse en geestelijke zegeningen

De alternatieve binnenkomer 1, Aardse en geestelijke zegeningen, kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 2 – Ervaring

Laat de jongeren in steekwoorden een antwoord op de vraag opschrijven:
Wanneer ben jij geraakt door iets wat de Heere gegeven heeft?

Geef vervolgens enkele jongeren een beurt. Dit kan door zelf jongeren uit te kiezen. Of door te vragen: Wie wil er delen wat hij opgeschreven heeft?

Optie 4 – Extra verwerkingsvragen op hart- en handen-niveau

1. Wat heb jij nodig? Hoe zou je daarom kunnen vragen in je gebed?
2. Wat heb jij *geestelijk* nodig? Hoe zou je daarom kunnen vragen in je gebed?

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Hoe zorgt God voor de dingen die je in het aardse leven nodig hebt?
2. Hoe zorgt God voor de dingen die je in het geestelijke leven nodig hebt?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wil God je alles geven wat je voor je lichaam en ziel nodig hebt?

Leerdoel handen – kunnen

1. Bidt jij elke dag voor alles wat je nodig hebt voor je aardse en geestelijke leven?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

46. Het gebed: Gods hulp

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* dat het gebed het belangrijkste wapen in de strijd tegen verzoeking is.

Hart – beseffen

Ik *beseff* dat ik van nature zwak ben en daarom afhankelijk ben van de Heilige Geest.

Handen – kunnen

Ik *kan* mijn persoonlijke verzoeken voor God benoemen en bidden om hulp.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 17:4:

Maak Uwe weldaân wonderbaar,
Gij, die Uw kind'ren wilt behoeden
Voor 's vijands macht en vrees'lijk woeden,
En hen beschermt in 't grootst gevaar.
Wil mij Uw bijstand niet onttrekken;
Uw zorg bewaak' mij van omhoog;
Bewaar m' als d' appel van het oog;
Wil mij met Uwe vleuglen dekken.

Of Ps. 118:3:

Ik werd benauwd van alle zijden,
En riep den HEER ootmoedig aan.
De HEER verhoorde mij in 't lijden,
En deed mij in de ruimte gaan.
De HEER is bij mij, 'k zal niet vrezen;
De HEER zal mij getrouw behoên;
Daar God mijn schild en hulp wil wezen,
Wat zal een nietig mens mij doen?

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Verlossing van satan

Maak groepjes van 2 tot 5 jongeren.

Geef elk groepje een A4 en een pen.

Schrijf zoveel mogelijk dingen op, die met de satan te maken hebben. Wees zo concreet mogelijk: dus niet algemene termen, zoals 'zonde', maar noem dan concrete zonden.

Geef na 3 tot 5 minuten de opdracht:

Schrijf een sterretje voor alles, waar je van verlost wil worden. Waarvan je zou willen dat God het helemaal uit je leven houdt.

Bespreek na 2 minuten plenair de resultaten.

Optie 2 – Rondvraag op ervaringsniveau

Zeg: Het gaat vanavond over geestelijke strijd.

Wie van jullie kent geestelijke strijd en wil daar wat van vertellen?

Eventueel kan de concretere vraag gesteld worden:

Heb jij wel eens iets van de duivel ervaren? Vertel hierover.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Verlossing van satan

Alternatieve binnenkomeer 1, Verlossing van satan, kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 2 – Strijd

Maak groepen van 3 of 4.

Laat ze tenminste 4 manieren opschrijven, waarop de satan hen aanvalt.

Bespreek deze en ga in de op de vraag, hoe je deze aanvallen kunt weerstaan.

Bespreek óók de vraag wat je moet doen, wanneer je *niet* blijft staan (vergeving zoeken bij de Heere).

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat is het belangrijkste wapen in de strijd tegen verzoeking?

Leerdoel hart – beseffen

1. Kun je in eigen kracht staan blijven, wanneer je verzocht wordt?
2. Hoe kun je wél staan blijven, wanneer er verzoeking komen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat moet je doen, wanneer je verzocht wordt?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

47. Het gebed: Verhoring

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik *weet* wat het woordje 'amen' betekent

Hart – beseffen

Ik *beseef* dat mijn eigen gevoel bedrieglijk is, maar dat God absoluut betrouwbaar is.

Handen – kunnen

Ik *kan* de manier van verhoring van het gebed in Gods handen leggen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Gebed des Heeren: 10:

Ja, Amen, trouwe Vader, ja;
Wij maken staat op Uw genâ.
Ons hart, o God, die alles ziet,
Veroordeelt ons in 't naad'ren niet;
Het zegt, daar G' op ons bidden let,
Gelovig Amen op 't gebed.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Verhoring

Stel de vraag: Wie van jullie heeft wel eens om iets gebeden, wat verhoord is?

Geef hen een beurt:

1. Waar had je om gebeden?
2. Hoe vond je dat?
3. Had je verwacht dat je gebed verhoord zou worden?

Ga in de op de betekenis van het woordje *amen*, waaruit de verwachting klinkt dat God het gebed verhoord.

Deze opdracht is ter verdieping uit te breiden, door er het volgende aan toe te voegen:

Stel de vraag: Wie van jullie heeft wel eens om iets gebeden, maar is het gebed niet verhoord?

Geef hen een beurt:

1. Waar had je om gebeden?
2. Hoe vond je dat?
3. Had je verwacht dat je gebed verhoord zou worden?

Ga het gesprek aan: Wat maakt dat God het ene gebed wél verhoord, en het andere niet?

Verhoord God alle gebeden, als je maar ernstig en gemeend genoeg bidt?

Probeer er bij uit te komen dat God oprechte gebeden verhoord als ze *goed* voor ons zijn. God kijkt daarbij niet naar wat wij op dat moment als goed ervaren. God overziet heel ons leven. Hij wil ons geven wat goed is vanuit dat gezichtspunt.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Amen

Geef alle jongeren een A4.

Laat ze één ding opschrijven waar ze vandaag voor hun aardse leven voor gebeden hebben.

Laat ze ook één ding opschrijven waar ze vandaag voor hun geestelijke leven om gebeden hebben.

Ga het gesprek aan: Wat betekent het, dat je – nadat je deze dingen gebeden hebt – amen gezegd hebt?

Betekent dat, dat je gebed verhoord wordt? Waarom wel of niet?

Hoe kun je merken of je gebed verhoord is? (wijs bij de verhoring van gebeden om geestelijke zaken, zoals vergeving van zonden, erop dat je dit niet kunt zien, maar mag geloven).

Optie 2 – Ervaringsbespreking

Maak groepjes van vier.

Geef elk groepje de opdracht om met elkaar te spreken over de volgende vragen:

- Heb jij wel eens een gebed gehad, wat je heel graag verhoord zou zien, maar wat onverhoord is gebleven?
- Hoe vind je dat?
- Wat heb je ermee gedaan?
- Betekent dit dat God niet altijd ons gebed verhoord, ook al zeggen we 'amen'?

Geef hier 5 minuten voor.

Vraag hierna aan elke groep of zij nog vragen hebben, naar aanleiding van de bespreking. Geef ook ruimte om moeilijke ervaringen in de groep te delen. Ga hier pastoraal op in.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat betekent het woordje 'amen'?

Leerdoel hart – beseffen

1. Is jouw gevoel betrouwbaar?
2. Wat is wél betrouwbaar?

Leerdoel handen – kunnen

1. Moet God je altijd verhoren, zoals je graag zou zien?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

48. Het leven van een christen: Geloof, gebod, gebed

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat de samenhang is tussen geloof, gebod en gebed voor het christelijke leven.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik als christen een Naam hoog te houden heb, wat niet op eigen wijze (gebod) of in eigen kracht kan (gebed).

Handen – kunnen

Ik kan bidden om bescherming tegen de zonden en de werking of versterking van het geloof.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 138:1:

'k Zal met mijn ganse hart Uw eer
Vermelden, HEER,
U dank bewijzen;
'k Zal U in 't midden van de goôn,
Op hogen toon,
Met psalmen prijzen;
Ik zal mij buigen, op Uw eis,
Naar Uw paleis,
Het hof der ho - ven,
En, om Uw gunst en waarheid saâm,
Uw groten naam
Eerbiedig loven.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Tekening (ook als schrijfopdracht te gebruiken)

Geef elke jongere een A4.

Geef de opdracht: Teken (of schrijf op) hoe jouw ideale leven eruit ziet. Teken(of schrijf op) zoveel mogelijk dingen die daarbij horen.

Geef na 5 minuten de jongeren de opdracht om naar hun tekening te kijken en bij alles wat over God of het leven met God gaat, een pijl te zetten.

Ga hierover het gesprek aan:

1. Hoeveel pijlen heb je gezet?
2. Wat zegt dat over welke rol God heeft in jouw ideale leven?
3. Als dat je ideaal is, kun je dan zeggen dat je een christen bent?
4. Uit onszelf heeft God ons hart niet en heeft Hij geen echte plaats in ons ideale leven. Wat is nodig om wél waarde in God te gaan zien, en te maken dat je verlangt naar een leven waarin Hij in alles aanwezig is?

Optie 2 – Woordweb 'christen'

Schrijf het woord 'christen' op het bord.

Laat de catechisanten alle associaties noemen, die ze hierbij hebben.

Schrijf de antwoorden op. Laat eventueel één van de catechisanten de antwoorden opschrijven.

Ga het gesprek aan: wil jij (wijzend op de dingen op het bord) zó een christen zijn? Wil jij zo leven? Waarom wel of niet?

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Stellingen

Bespreek de volgende stellingen. Laat de catechisanten gaan staan, als ze het met de stelling eens zijn. Zijn ze het niet met de stelling eens, dan kunnen ze blijven zitten. Geef bij elke stelling tenminste één iemand die is gaan staan een beurt, en één iemand die is blijven zitten.

Stellingen:

1. Iedereen die gelooft dat God bestaat, is een christen.
2. Iedereen die gelooft dat de Bijbel waar is, is een christen.
3. Je kunt christen zijn, zonder te bidden.
4. Het verschil tussen een christen en een niet-christen kun je zien.
5. Elke christen is 'van Christus'.
6. Iemand die geen waar geloof in de Heere Jezus Christus heeft, zouden we eigenlijk geen christen moeten noemen.

Optie 2 – Gesprek op hartniveau

Stel de vraag: Wat vindt jij het moeilijkste: geloven, Gods geboden houden, of bidden?

Ga hier vervolgens het gesprek over aan.

Laat de moeilijkheden van alle drie (geloven, Gods geboden houden en bidden) aan de orde komen. Alle drie zijn ze voor onszelf onmogelijk om te doen.

Breng het gesprek bij Christus, Die ons wil leren geloven, onze overtredingen tegenover Gods geboden wil vergeven en ons wil leren om naar Gods geboden te leven, en die ons wil leren bidden en voor ons bidt.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom horen geloof, gebod en gebed bij elkaar?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat betekent de naam 'christen'?
2. Kun je de Naam van Christus hooghouden?
3. Wat is daarvoor nodig?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waar kun je om bidden, als het gaat om de zonden?
2. Waar kun je om bidden, als het gaat om het geloof?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.